

רישוי עסקים ונגישות

דף מידע

1. המסגרת המשפטית:

עסק טעון רישוי, שהוא מקום ציבורי (לרבות מסעדה, בית קפה או בר) או שירות ציבורי, זכאי לקבל רישיון עסק מהרשות המקומית, בהתקיים 2 התנאים הבאים במצטבר:

א. העסק מקיים את הוראות הנגישות הקבועות בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, בתקנות ובתקנים המחייבים (המפורטים במסמך זה);

ב. ניתנו חוות דעת של מורשה לנגישות השירות וחוות דעת של מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה.

(חוק רישוי עסקים, תשכ"ח - 1968).

מתוך חוק רישוי עסקים:

ב. נגישות לאנשים עם מוגבלות (תיקון: תשס"ח ה' 8)

(א) בסעיף זה ובסעיף 18 -

"חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות" - חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1998;

"מורשה לנגישות השירות" - כמשמעותו בסעיף 19מא לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות שהוא עובד של רשות הרישוי או שרשות הרישוי התקשרה עמו לענין זה;

"מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה" - כמשמעותו בסעיף 19מא לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות שהוא עובד של רשות הרישוי או שרשות הרישוי התקשרה עמו לענין זה;

"מקום ציבורי" - מקום מהמקומות המפורטים בתוספת הראשונה לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, או חלק ממנו, העומד לשימוש כלל הציבור או חלק בלתי מסוים ממנו;

"שירות ציבורי" - שירות המפורט בתוספת השניה לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, המיועד לכלל הציבור או לחלק בלתי מסוים ממנו.

(ב) רשות הרישוי לא תיתן רישיון או היתר זמני לעסק טעון רישוי שהוא מקום ציבורי או שירות

ציבורי, אלא אם כן מצאה רשות הרישוי כי קוימו הוראות הנגישות לפי פרק ה'1 לחוק שוויון

זכויות לאנשים עם מוגבלות, על סמך חוות דעת של מורשה לנגישות השירות וחוות דעת של

מורשה לנגישות מבנים, תשתיות וסביבה.

ג. היתר זמני בלא נגישות (תיקון: תשס"ה 8)

על אף האמור בסעיף 8ב, רשות הרישוי רשאית ליתן היתר זמני לעסק, שלא התקיימו בו הוראות פרק ה' לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, לתקופה שלא תעלה על שנה; בסעיף זה, "עסק" - עסק טעון רישוי שהוא מקום ציבורי או שירות ציבורי, שהיה קיים ערב תחילתו של פרק ה' לחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות; רשות הרישוי רשאית להאריך את ההיתר הזמני האמור לתקופה נוספת, שלא תעלה על 6 חודשים נוספים.

חוק התכנון והבניה התשכ"ה - 1965, קובע, כי בנין ציבורי שלא בוצעו בו התאמות לבעלי מוגבלויות לא יקבל היתר.

אדם עם מוגבלות מוגדר בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תשנ"ח - 1998 ("חוק השוויון") כך:
"אדם עם לקות פיזית, נפשית או שכלית לרבות קוגניטיבית, קבועה או זמנית, אשר בשלה מוגבל תפקודו באופן מהותי בתחום אחד או יותר מתחומי החיים העיקריים"

בשנת 2005 הוסף לחוק השוויון **תיקון מספר 2 המחייב הסדרי נגישות, כך שאנשים עם מוגבלות יוכלו להגיע לכל מקום בכבוד, שוויון ועצמאות:**

"נגישות - אפשרות הגעה למקום, תנועה והתמצאות בו, שימוש והנאה משירות, קבלת מידע הניתן או המופק במסגרת מקום או שירות או בקשר אליהם, שימוש במתקניהם והשתתפות בתוכניות ובפעילויות המתקיימות בהם, והכל באופן שוויוני, מכובד, עצמאי ובטיחותי".

בנוסף, קובע התיקון כי אסור להפלות אדם עם מוגבלות ואין לפגוע בזכותו לנגישות.

2. מה נדרש מבית עסק כדי לעמוד בתנאי הנגישות¹?

- 2.1 חניה נגישה.**
- 2.2 דרך נגישה מהחניה עד לדלת בית העסק**
- רוחב חופשי של דרך נגישה הוא 130 ס"מ לכל הפחות, שיפוע אורכי עד 5%, ושיפוע רוחבי עד 2%, ללא מדרגות וללא מכשולים. החומר, המרקם והניגוד החזותי של פני הדרך הנגישה יאפשרו הליכה, תנועה והתמצאות בקלות, רמת השתקפות נמוכה, על פני הדרך להיות יציבים, קשיחים, קבועים ואחידים ובעלי התנגדות להחלקה.
- 2.3 דלת כניסה נגישה לבית העסק**
- ברוחב מעל 80 ס"מ, ללא מדרגה וללא סף. על הדלת להיפתח בקלות. במידה ומדובר בדלת זכוכית יש לסמנה, כך שתראה גם לליקויי ראייה. במידה ונדרשת מעלית - עליה להיות נגישה. בכל הכניסות יוצב שילוט המכוון לכניסות הנגישות.
- 2.4 כבש במידת הצורך**
- ברוחב מינימלי של 130 ס"מ, בשיפוע של עד 8%. הדלת לא תיפתח ישירות לכבש אלא למשטח תפקוד.
- 2.5 מעברים נגישים**
- מוארים וברוחב פנוי של לפחות 130 ס"מ.
- 2.6 שרותי נכים**
- תא שירותים אחד לפחות בבית העסק נגיש ותקני:
- מאפשר לאדם הנע בכיסא גלגלים מיוחד, להיכנס אליו, לתמרן בתוכו לפי הצורך, להשתמש בכל מיתקני השירותים ולצאת ממנו באמצעות כיסא הגלגלים המיוחד.
 - מאפשר פרטיות זהה לזו המוענקת למשתמשים מהלכים.
 - מותקנים בו מנעולי דלת, כפתורי קריאה נגישים, מוטות אחיזה וברזים המתאימים לשימושם של אנשים עם מוגבלות בידיים ואנשים הנעים בכיסא גלגלים.
- דרישות התאמות הנגישות מפורטות בתקן הישראלי.
- 2.7 עמדות שירות, קופות הזמנה ותשלום**
- דרך נגישה עם שילוט מכוון מתאים תוביל אליה, בסמוך לעמדות יהיה שטח רצפה חופשי לסיבוב של כסא גלגלים. גובה פני העמדה עד 80 ס"מ.
- 2.8 מזנוני שירות עצמי**
- מעבר פנוי ברוחב 130 ס"מ, גובה דלפק 80 ס"מ.

¹ מומלץ לבדוק את הדרישות המפורטות בתקן הישראלי.

2.9 שולחנות

יאפשרו כניסה נוחה של כסא גלגלים מתחתיהם. עומק השולחן - 50 ס"מ, מרווח בין הרגלים 80 ס"מ, גובה מהרצפה עד לתחתית השולחן - 75 ס"מ בשולחן על רגל אחת, רגלים תומכות - עדיפות לצמודות לרצפה או 3 רגלים, רדיוס שולחן - 50 ס"מ.

2.10 סביבת המקום ושירות

אקוסטיקה טובה ללקווי שמיעה, תאורה טובה ללקווי ראייה וללקווי שמיעה ומניעת סינוור לטובת לקווי ראייה, שילוט ברור ליציאות ולשירותי נכים, דלפקים, סימון מזון, סימון דלתות שקופות, תפריטים בברייל ובכתב מוגדל עבור לקווי ראייה, הזמנת מקומות לבית העסק באמצעות מענה אוטומאטי - עדיף בקול גברי ללא מוזיקת רקע ויש לאפשר הזמנה בפקס לטובת לקווי שמיעה ותקשורת, הדרכת עובדים כיצד לנהוג עם אנשים עם מוגבלויות שונות, סימון ללקווי ראייה - משטחי אזהרה, פסי הכוונה, בתי-אחיזה מנירוסטה, פרסום מידע על הנגישות בעיתונות ומדריכים ובאתר האינטרנט.

3. הליך הנגשת בית העסק:

3.1 על בעל בית העסק להכין תכנית להנגשת בית העסק, ע"י יועץ שהינו מורשה נגישות. התכניות יכללו כל השינויים הנדרשים על פי הנחיות היועץ.

3.2 את התוכניות יש להגיש למחלקת ההנדסה בעירייה, לממונה על תחום הנגישות.

4. פטור

חוק השוויון (תיקון 2) מאפשר לפטור מביצוע התאמת נגישות מסוימת בהתקיים אחד מאלה:

4.1 התאמת הנגישות אינה ניתנת לביצוע מסיבות הנדסיות ומורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה אישר זאת.

4.2 התאמת הנגישות מטילה נטל כבד מדי בהתחשב ב:

4.2.1 סוג השירות או המקום.

4.2.2 היקף הפעילות, לרבות היקף האוכלוסייה הנדרשת לשירות או למקום.

4.2.3 טיב התאמת הנגישות ועלות התאמתה.

4.2.4 קיום מקורות מימון חיצוניים לביצוען.

4.2.5 קיום חלופות לאותו שירות או מקום.

4.2.6 היקף מחזור הכנסות או שיעור רווח של החייב בהתאמות.

4.2.7 התאמת הנגישות פוגעת באופן מהותי באופי המיוחד של המקום (בשל ערכי היסטוריה, ארכיאולוגיה, אדריכלות או טבע).

4.2.8 התאמת הנגישות מחייבת שינוי יסודי במהות המקום הציבורי הקיים או השירות הציבורי.

את בקשת הפטור יש להגיש למחלקת רישוי עסקים, אשר תעביר את הטיפול בבקשה למנהלת הנגישות העירונית.